

HAKIJAPALAUTE 2020

Hakijakysely oikeustieteellisen alan yhteisvalinnan
valintakokeeseen osallistujille

Anna Käyhkö, Helsingin yliopisto

Sisällysluettelo

Johdanto	2
Taustatietoja	2
Koulutuksen valinta	5
Valintakokeesta tiedottaminen	7
Kokeeseen valmistautuminen	8
Valintakoe kirjallisuus	11
Sähköinen valintakoe	13
Toisen vaiheen valintakoe	14
Valintakokeen kehittäminen	15

Johdanto

Perinteiset valintakokeet peruttiin keväällä 2020 koronavirusepidemian vuoksi, ja tiedekuntien piti nopealla aikataululla tehdä päätös vaihtoehtoisesta tavasta toteuttaa valintakokeet. Oikeustieteellisten alojen yhteisvalinnassa päädyttiin kaksivaiheiseen valintakokeeseen, joista ensimmäinen vaihe järjestettiin sähköisenä monivalintakokeena AMK-järjestelmässä, ja toinen vaihe fyysisenä valintakokeena yliopiston kampuksilla. Sähköisen kokeen pisteiden perusteella kutsuttiin kaksinkertainen määrä kokelaita hyväksyttävien opiskelijoiden määrästä fyysiseen valintakokeeseen.

Kysely oli hakijoille auki aikavälillä 14.7.-18.8.2020. Kysely toteutettiin e-lomakkeella ja siinä oli viisi osiota. Osiot olivat: taustatiedot, koulutuksen valinta, kokeesta tiedottaminen, kokeeseen valmistautuminen, valintakoe, opiskelijavalintojen kehittäminen. Vastaajilta tiedusteltiin suostumusta käyttää vastaajan antamia tietoja tutkimuskäytössä ja yhdistää kyselystä saatavat tiedot valintakoetilastoihin. Aikaa lomakkeen täyttämiseen kuluu noin 20 minuuttia.

Kyselyyn osallistui 194 valintakokeeseen osallistunutta hakijaa, joista 84 prosenttia vastanneista antoi luvan yhdistää tietoaan valintakoetilastoihin (162/194). Näistä 162 henkilöistä 48 tuli valituksi johonkin oikeustieteellisen yhteisvalinnan hakukohteeseen.

Noin puolet vastanneista oli osallistunut vain ensimmäisen vaiheen sähköiseen kokeeseen, ja puolet myös toisen vaiheen fyysiseen valintakokeeseen.

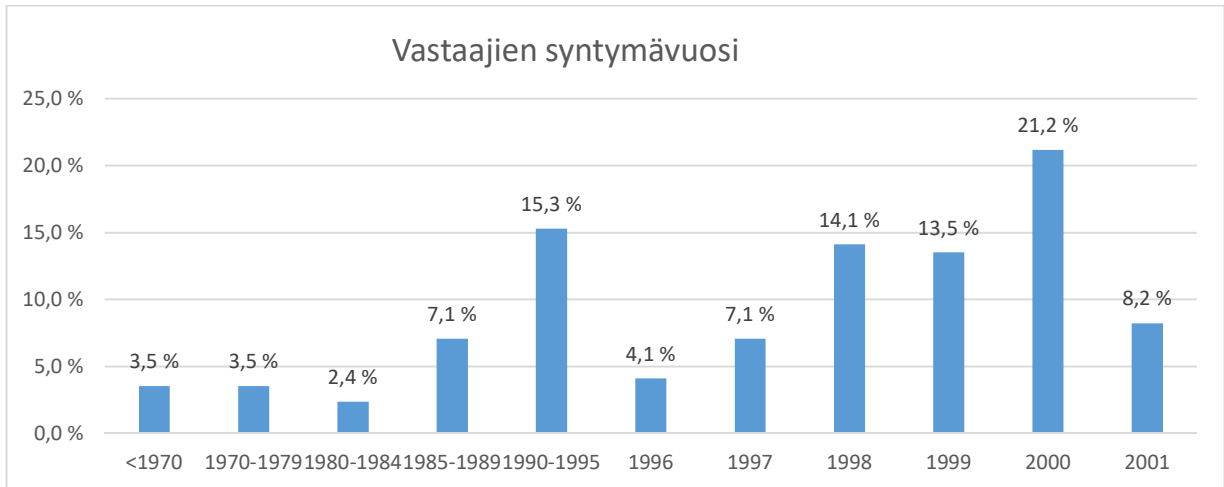
Kyselyyn vastanneiden hakijoiden määrä on huomattavasti pienempi kuin vuonna 2019. Kevään 2020 hakukierros oli raskas sekä hakijoille että yliopistolle: kysely lähetettiin hakijoille poikkeustilanteen aiheuttaman kiireen takia myöhässä, ja tässä vaiheessa myös hakijoiden motivaatio kyselyyn vastaamiseen on todennäköisesti ollut matala. Valitettavasti kysely ei siis tässä mielessä ole täysin vertailukelpoinen viime vuoteen nähden. Myös valintakokeen rakenteen muutos vaikeuttaa vertailua, mutta toisaalta antaa tärkeää palautetta poikkeuksellisesta valintakokeesta.

Opetusavustaja Alberto Guidastrì on purkanut kyselydataa numeroiksi ja prosenteiksi, sekä luetteloinut avoimet vastaukset. Tämän koosteen on laatinut kirjoittaja.

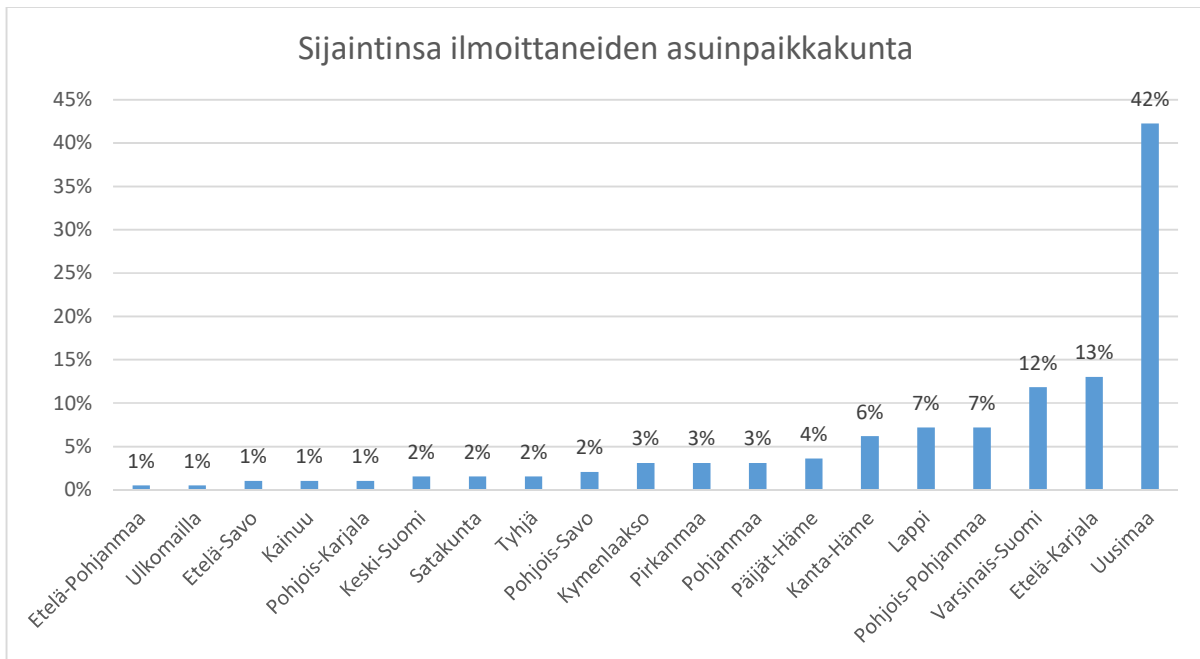
Taustatietoja

Sukupuolensa ilmoittaneista vastaajista 77 % oli naisia, 22 % miehiä, ja 1 % kategoriassa ”muu”. Naisten osuus vastanneista kasvoi 4 % viime vuodesta.

Vastaajien ikä vaihteli 70-luvulla syntyneistä 2000-luvulla syntyneisiin. Yli puolet (57 %) vastaajista oli syntynyt vuosina 1998-2001.

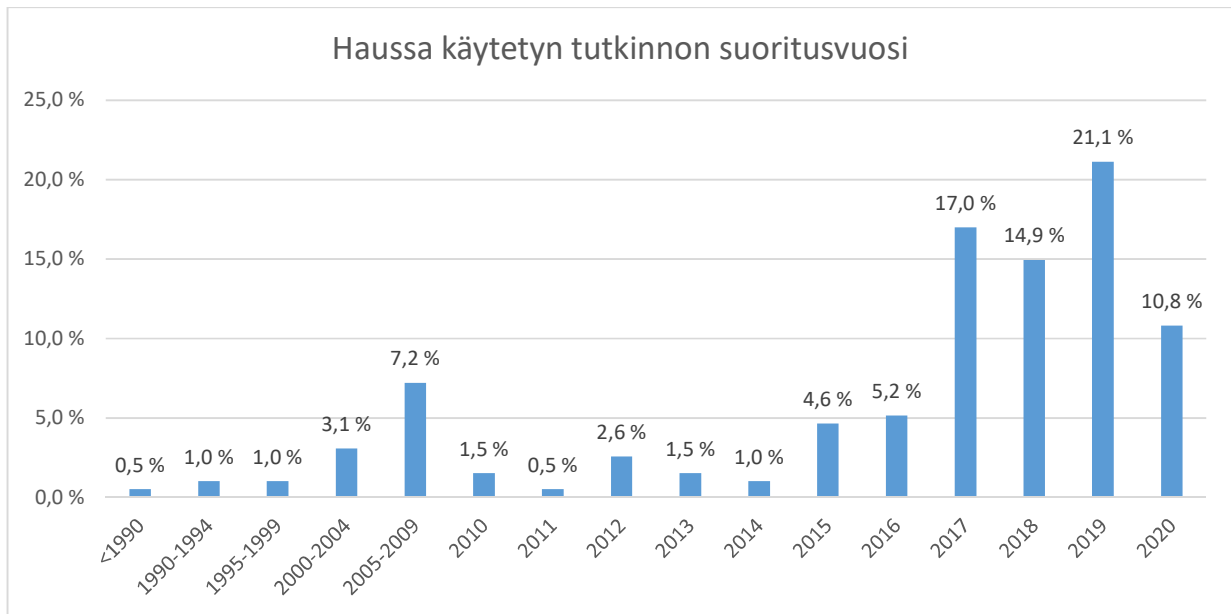
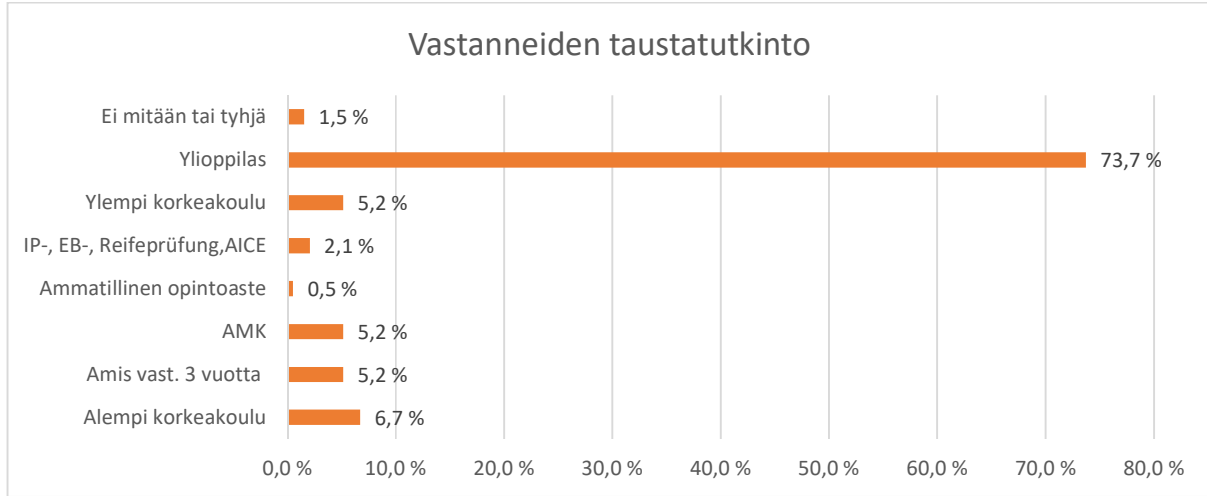

Vastanneista suurin osa ilmoitti olevansa Uudeltamaalta, Etelä-Karjalasta ja Varsinais-Suomesta.

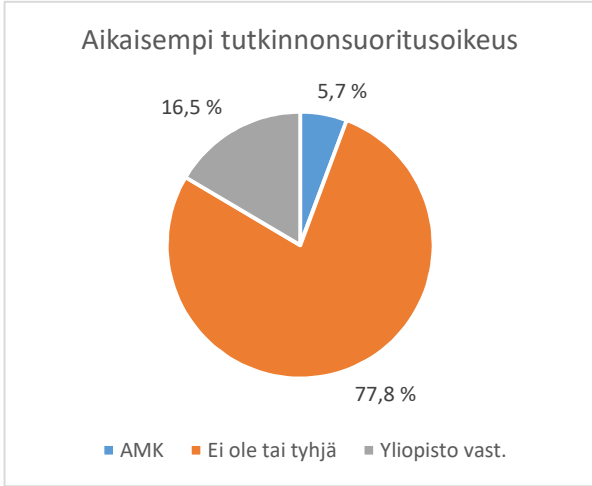
Hakijat käyttivät hakuperustetutkintoja pääasiallisesti ylioppilastutkintoa (73 % vastanneista). 64 % ilmoitetuista hakuperustetutkinnoista oli suoritettu neljän viime vuoden aikana, vuosina 2017-2020.

Helsingin yliopiston hakijapalveluiden tilastoinnin mukaan 70 prosenttia (kolme prosenttia vähemmän kuin viime vuonna) hakeneista oli ensikertalaisia.¹

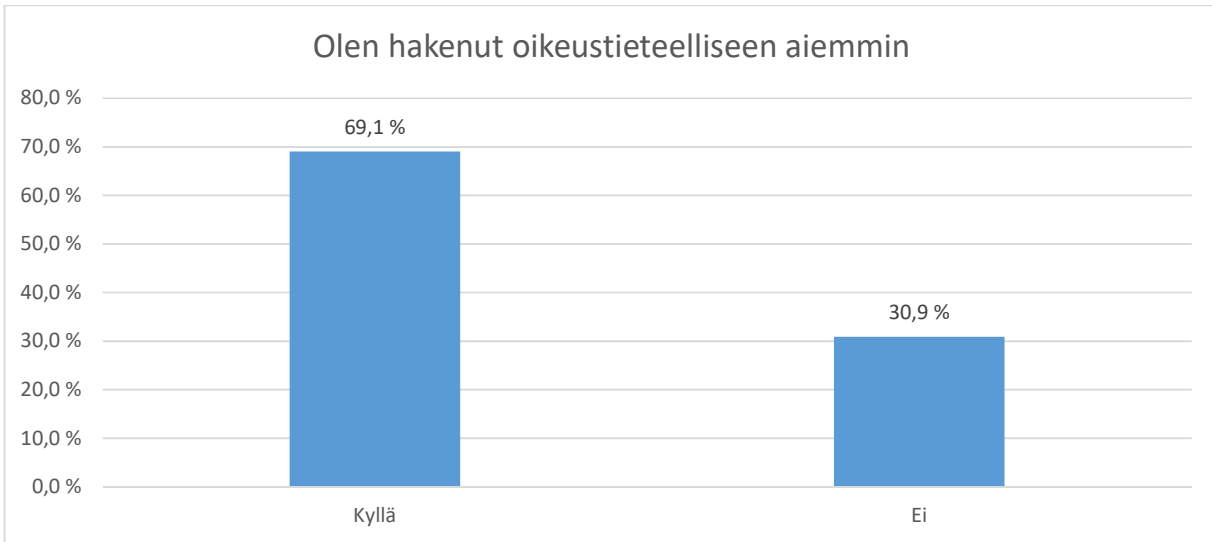
¹ <https://www.helsinki.fi/fi/opiskelijaksi/tilastoja-opiskelijavalinnoista>

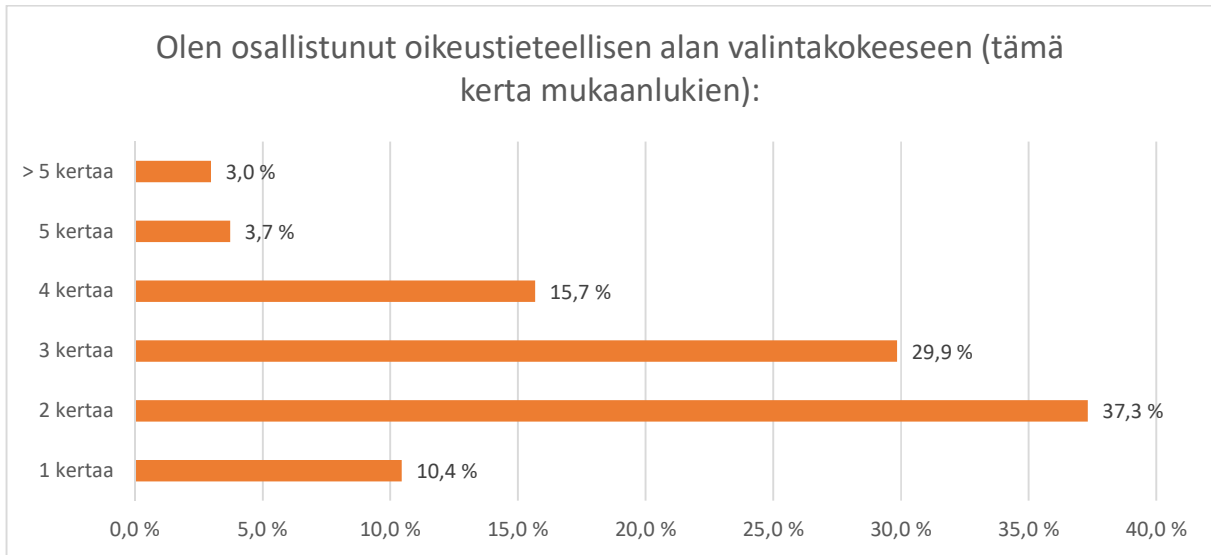
Aikaisempi tutkinnonsuoritusoikeus oli 22 prosentilla vastaajista. Aikaisempi alempi tai ylempi korkeakoulututkinto oli 23 prosentilla vastaajista. AMK-tutkintoja tai tutkinnonsuoritusoikeuksia oli vastaajilla vähemmän kuin yliopistotasoisia tutkintoja.

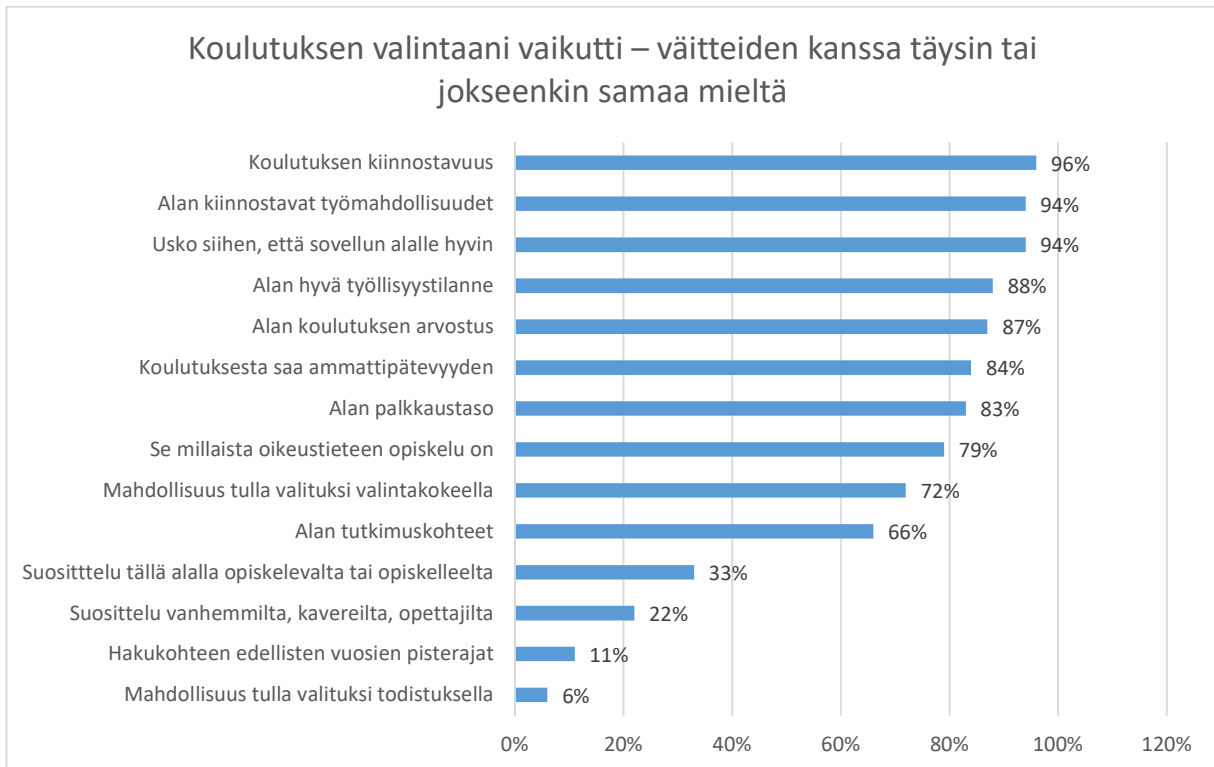
Koulutuksen valinta

Koulutuksen valinta -osiossa hakijoilta kysyttiin aiempaa hakutaustaa sekä selvitettiin, miksi hakija on hakenut oikeustieteellisen alan koulutukseen. 37 % vastanneista osallistui oikeustieteellisen alan valintakokeeseen toista kertaa, ja 30 % kolmatta kertaa. 7 % vastanneista kertoi osallistuneensa valintakokeeseen tämä kerta mukaan lukien viisi kertaa tai useammin.

Koulutuksen valinnan syissä ei ollut juurikaan muutoksia viime vuoteen verrattuna, vaikka otanta oli tänä vuonna pienempi. Eniten valintaan vaikuttavat edelleen mm. koulutuksen kiinnostavuus, alan kiinnostavat työmahdollisuudet, usko siihen että soveltuu alalle hyvin, sekä alan hyvä työllisyystilanne.

Valintakokeesta tiedottaminen

Oikeustieteellisen alan yhteisvalinnan valintakoe järjestettiin tänä vuonna kolmatta kertaa, mutta poikkeuksellisissa olosuhteissa. Valinnasta tiedotettiin Opintopolku.fi -palvelussa ja kaikkien yksiköiden yhteisellä oikeustieteet.fi -sivustolla. Yksiköt tiedottivat valinta-asioista myös omilla nettisivuillaan.

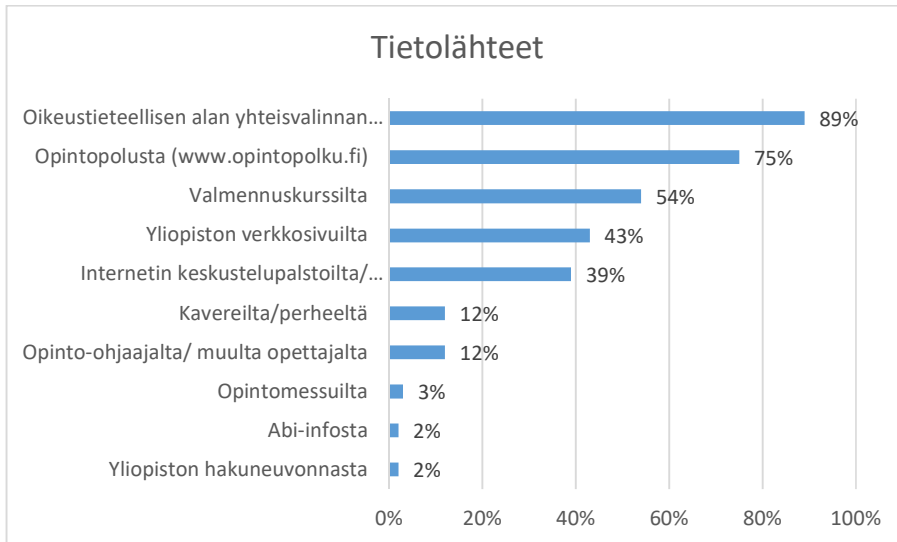
Unifi ilmoitti yliopistojen yhteisen linjauksen valintakokeiden perumisesta 9.4.² Oikeustieteellinen yhteisvalinta julkaisi päivitetty valintaperusteet 30.4., toisen vaiheen koepäivän 8.5., ja tarkemmat tiedot AMK-kokeesta 15.5.

28% vastanneista oli sitä mieltä, että saivat riittävästi tietoa kokeen rakenteesta etukäteen. Yleisesti ottaen riittävästi tietoa asioista koki saaneensa vähän yli puolet vastanneista.

Kyselyssä haluttiin myös tietää hakijoiden tärkeimmät tietolähteet. Suosituimpina säilyivät odotetusti oikeustieteet.fi -sivusto ja Opintopolku.fi -palvelu.

² <https://www.unifi.fi/uutiset/yliopistojen-kevaan-valintakokeet-muuttuvat-perinteiset-kokeet-korvataan-vaihtoehtoisilla-valintatavoilla/>

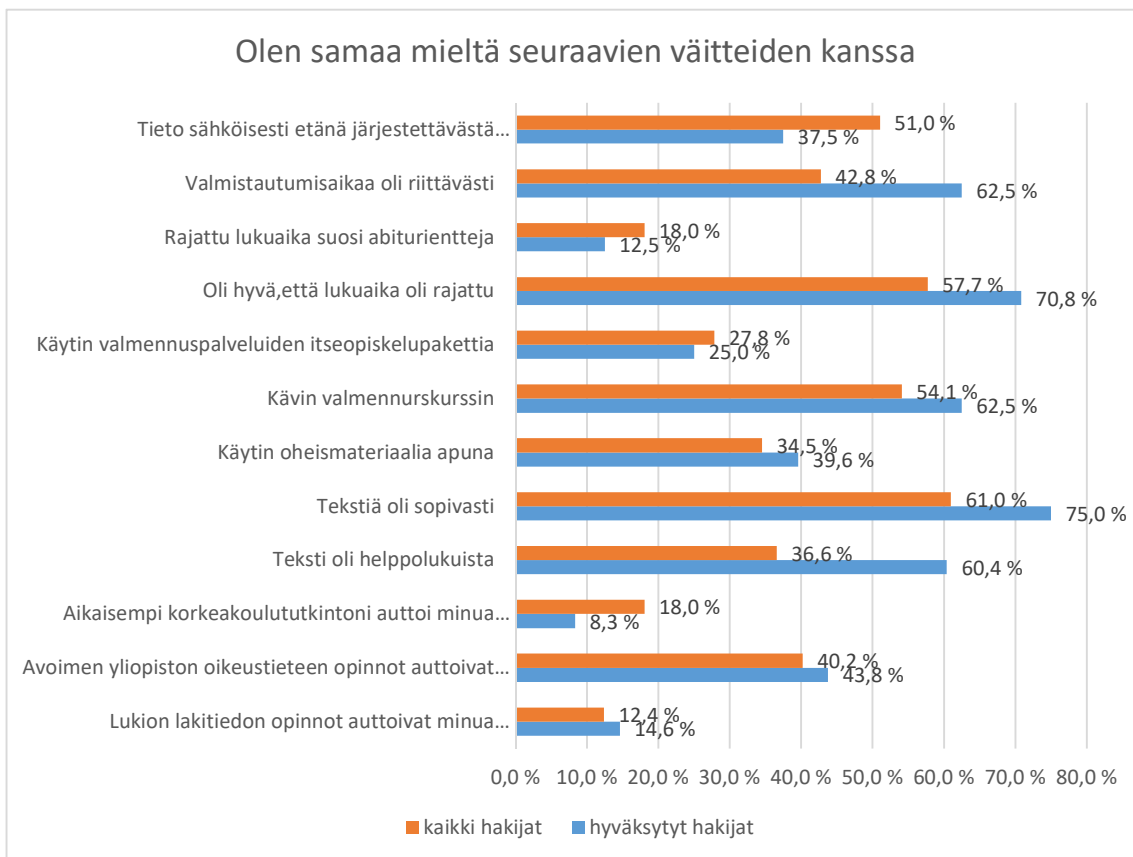
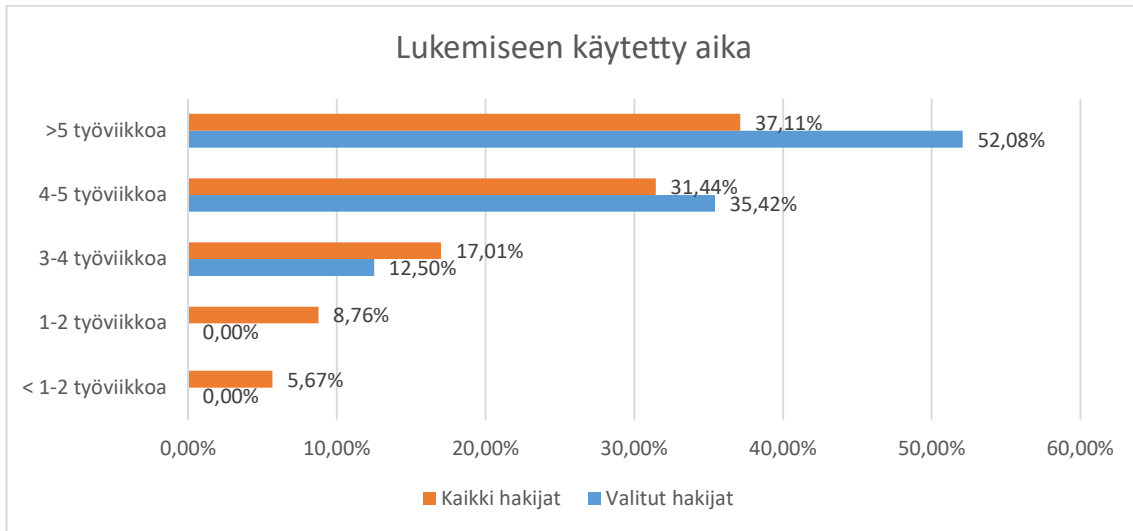
Kokeeseen valmistautuminen

Kokeeseen valmistautumista kartoitettiin kysymällä hakijoilta muun muassa heidän valmistautumiseen käyttämänsä aikaa. Hakijoilta kysyttiin myös valmennuskursseista, valmennuspalveluiden itseopiskelupaketeista, ja aikaisempien opintojen antamasta hyödyistä. Tämän lisäksi hakijoilta tiedusteltiin esimerkiksi sitä, millä tavalla ilmoitus sähköisestä valintakokeesta vaikutti kokeeseen valmistautumiseen.

Kuten aikaisempina vuosina, enemmistö vastaajista käytti valintakoe kirjallisuuden lukemiseen yli viisi työviikkoa. 54% vastaajista kävi valmennuskurssin, ja 38% vastasi että avoimen yliopiston opinnot olivat avuksi kirjallisuuden sisäistämiseksi. Lukion lakitiedon opetuksesta hyötyi vain n. 10%.

Valituksi tulleet hakijat arvioivat ylipäänsä valmistautumisprosessia positiivisemmin. Esimerkiksi valintakoe kirjallisuuden helppolukuisiksi arvioi valituista 61%, kun taas kaikista vastaajista näin arvioi 35%. Saman tyyppinen ero näkyy myös arviossa kirjojen tekstin määrästä: valituksi tulleet vastaajat arvioivat tekstin määrän sopivammaksi kuin kaikki vastaajat. Valituista vastaajista enemmistö käytti lukemiseen maksimiajan, kun taas lyhyempiä luku-aikoja raportoivat vastaajat ketkä eivät tulleet valituksi. 51% vastaajista raportoi, että tieto sähköisesti järjestettävästä valintakokeesta vaikutti heidän kokeeseen valmistautumiseensa. Valituista hakijoista vain 37,5% kertoi tämän vaikuttaneen valmistautumiseen.

Eroa vuoden 2019 vastauksiin on vain n. 1-3% suuntaan tai toiseen. Suurin muutos on arviossa valintakoe kirjallisuudesta: tänä vuonna 37% vastaajista arvioi kirjallisuuden helppolukuisiksi, kun vuonna 2019 näin arvioi 19%. Myös avoimissa vastauksissa kirjallisuutta arvioitiin selvästi positiivisemmin kuin viime vuonna.

Vastaajat jättivät aiheesta myös avointa palautetta. Valintakokeen uudelleen suunnittelu oli aikaa vievää, ja tarkemmat yksityiskohdat valintakokeiden järjestämisestä saatiin varmistettua ja julkaistua hakijoille valitettavan myöhään. Tietojen odottaminen ja tilanteen epävarmuus luonnollisesti aiheuttivat stressiä.

Esimerkkejä alla:

-Aiheutti huomattavaa lisästressiä.

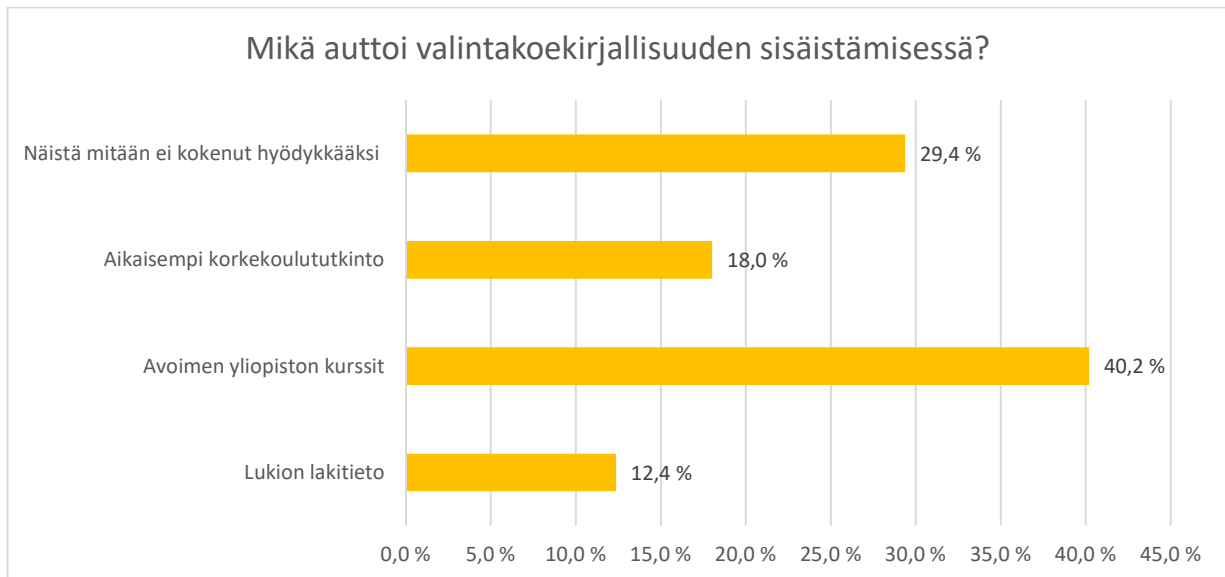
-Ei osannut odottaa, mitä tulee ja millainen koe etänä tehtävä voi olla.

-Ensimmäiseen vaiheeseen valmistautuessani luin kirjoja pikkutarkasti loppuun saakka ja jätin esseet/oikeustapausten harjoittelun vähemmälle. Osasin odottaa, että sähköisesti kysytään ainoastaan monivalintoja.

-Vaikka valintakoe on ollut aikaisemminkin ns. kaksiosainen niin toi tämä lisää paineita lukemiseen.

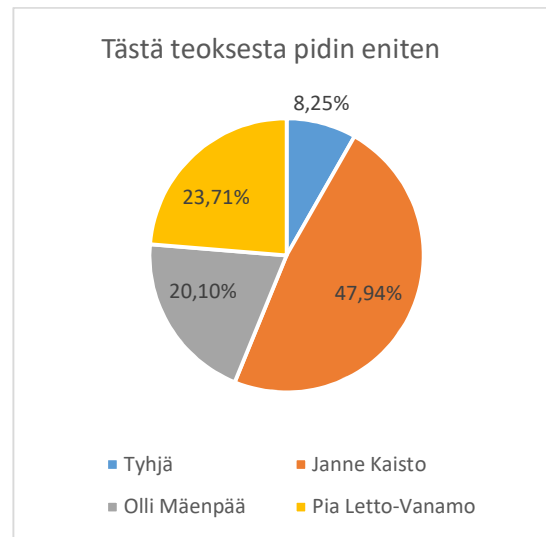
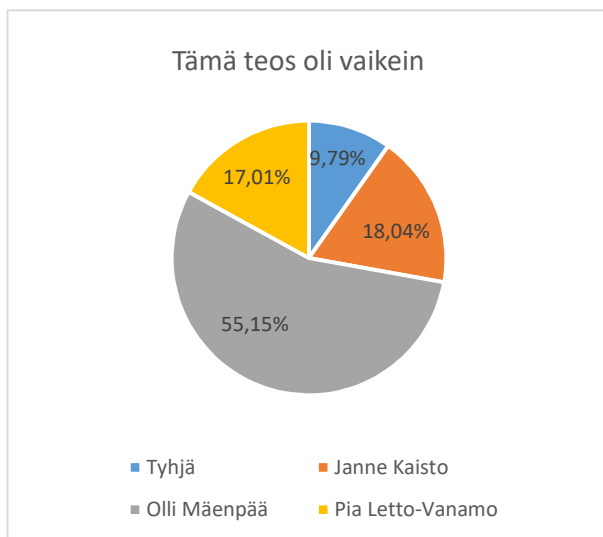
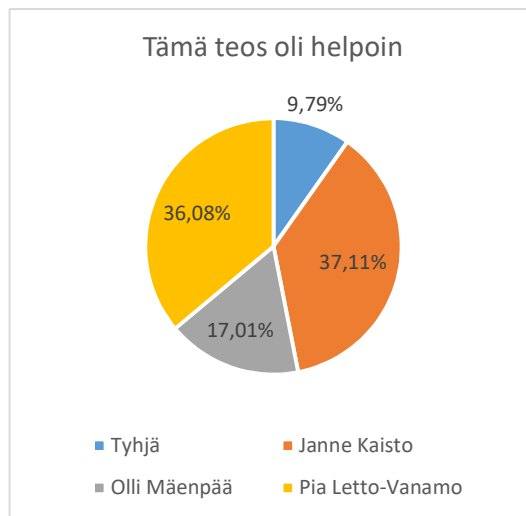
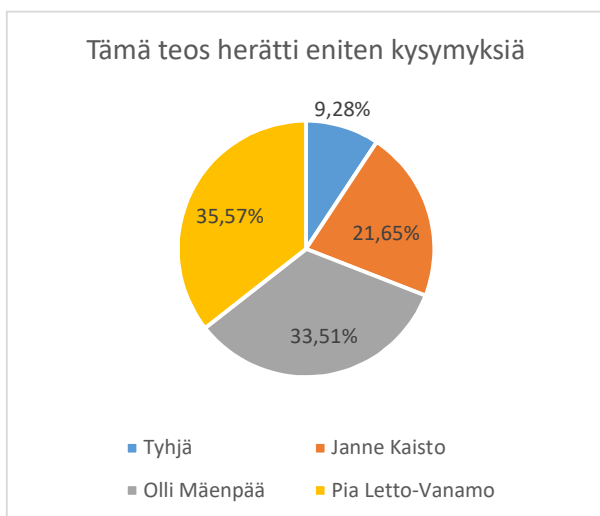
-Olin pessimistisempi, koska tiedostin, että vaikka pärjäsin normaaleissa harjoituskokeissa loistavasti, en kuitenkaan uuden ja erilaisen kokeen teknisten tms. seikkojen takia pärjäisi niin hyvin kuin muuten.

Tänä vuonna hakijoilta tiedusteltiin myös sitä, miten he katsoivat aikaisempien opintojen auttaneen valintakokeeseen valmistautumisessa. Avoimen yliopiston opinnot katsottiin vastauksissa hyödyllisimmiksi. Aikaisempaa korkeakoulututkintoa tai lukion lakitiedon opintoja eivät hakijat vastausten perusteella kokeneet hyödylliseksi. Avoimen yliopiston kurssit arvioitiin myös viime vuonna hyödyllisimmiksi.

Valintakoekirjallisuus

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan valintakoekirjallisuutta. Vastaajilta kysyttiin, mikä teos herätti eniten kysymyksiä, mikä teos oli helpoin, mikä teos oli vaikein, ja mikä teos oli mieluisin. 55 % vastaajista koki Olli Mäenpään teoksen vaikeimmaksi, ja 48% vastaajista piti Janne Kaiston teoksesta eniten.

Kyselyyn vastaavilla oli mahdollisuus jättää avointa palautetta valintakoekirjallisuudesta. Palautetta jätti 94 vastaajaa. Suurin osa palautteesta koski sitä, miten helppo- tai vaikealukuiseksi vastaaja oli teoksen tai teokset kokenut. Yleisesti ottaen kirjallisuus arvioitiin helppolukuisemmaksi kuin edellisenä vuonna, ja kirjat saivat yleisesti ottaen positiivista palautetta sisältönsä puolesta. Kuitenkin huomattava määrä vastauksista huomautti kirjoitusvirheistä valintakoekirjoissa.

Esimerkkejä alla:

-Todella hyvä ja mielenkiintoinen paketti. Oli vaikeaa asettaa näitä pyydetyllä tavalla järjestykseen, koska mielestäni kaikki näistä olivat vaikeusasteeltaan sopivia (mikään ei ollut liian helppo tai vaikea) ja kaikki herättivät kysymyksiä ja pohdintaa. Pidin kovasti kaikista.

-Valintakoekirjat oli parhaimmat mitä olen itse lukenut. Voisin kuvitella että ensikertaa hakevillekin oli miellyttävät kirjat, sillä perustietoa sai kirjoista hyvin. Erittäin nappivalinta kirjoissa!

-Kirjoihin olisi mielenkiintoista saada jatkossa vertauksia elävästä elämästä. Etenkin Pia-Letto Vanamon kirjan kohdalla miten näkyvät nyky-yhteiskunnassa. Helpottaa ymmärtämistä ja poistaa ulkolukua ilman sisäistämistä.

-Kirjoitusvirheitä oli erittäin paljon.

-Kirjallisuus oli melko selkeästi kirjoitettu. Kirjoissa oli kuitenkin virheitä. Virheellisyydet jouduttiin oikomaan porukalla whatsapp-ryhmässä. Lukuajanaan nähden omasta mielestä liikaa sivuja.

56 henkilöä antoi myös palautetta sähköisistä valintakoekirjoista. Noin kolmannes kommentoista koski sähköisen valintakoekirjallisuuden teknistä toteutusta ja tähän tarjottuja parannusehdotuksia. Suuri osa palautteesta oli positiivista palautetta sähköisten valintakoe kirjojen maksuttomuudesta.

Esimerkkejä alla:

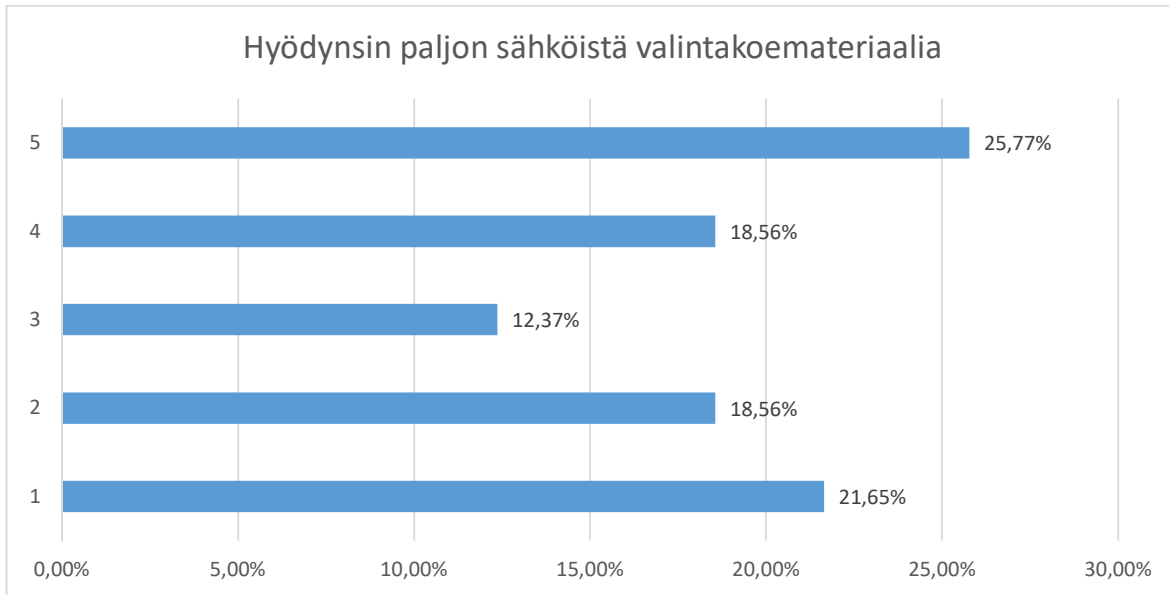
-Oli hyvä, että materiaali oli luettavissa ilman kirjautumista ja arvostan maksuttomuutta.

- Sähköisiä kirjoja oli hyvä lukea oikeita kirjoja odottaessa. On myös hyvä tasapuolisuuden kannalta, että hakijan taloudellinen tilanne vaikuttaa hakemiseen mahdollisimman vähän.

- Käyttöliittymä on surkea. Pdf:n tulisi olla kaikkien helposti ladattavissa, eikä vain muistiinpano-oikeuden ostaneilla.

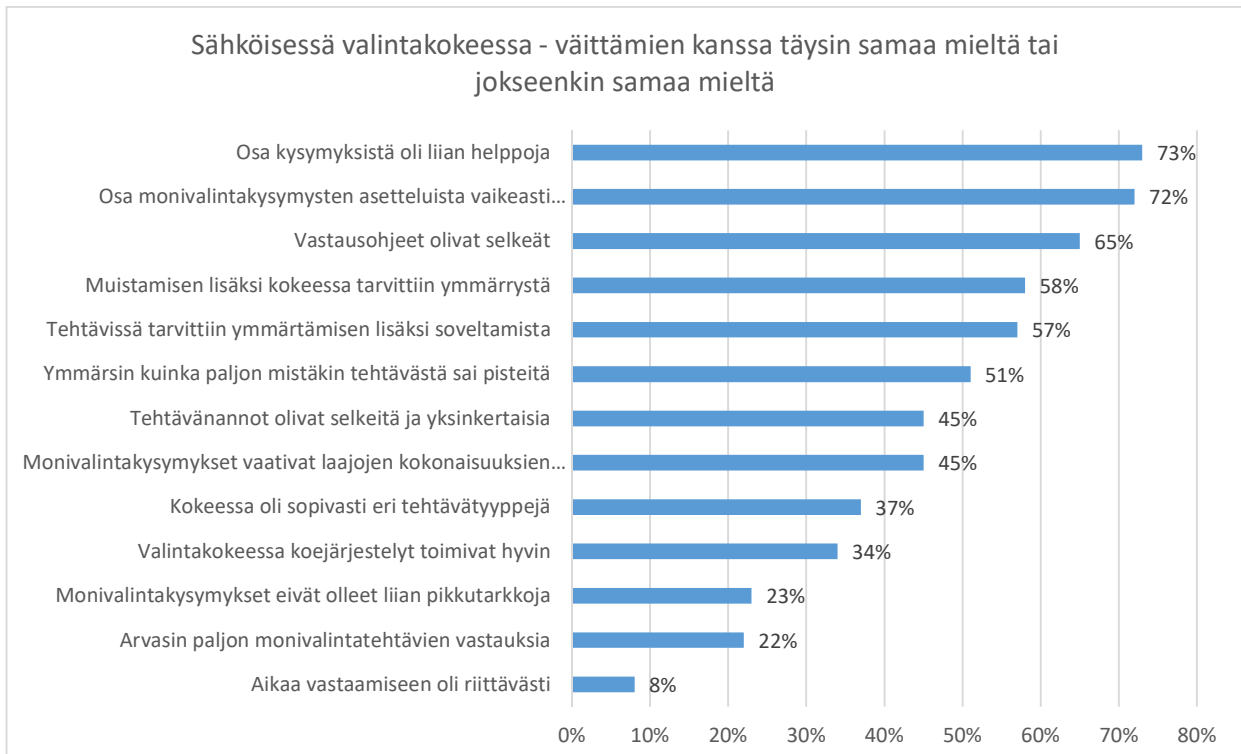
-Hyödynsin sähköistä materiaalia vain ennen kuin paperiset kirjat saapuivat postissa.

Vastaajat arvioivat myös minkä verran he hyödynsivät sähköistä valintakoemateriaalia (1=täysin samaa mieltä, 5=täysin eri mieltä). Vastaajat jakaantuvat asiassa aika lailla kahteen leiriin. Tulokset ovat melko tasaiset, mikä saattaa liittyä vastauksissakin näkyvään tapaan yhdistää sähköisen ja fyysisen valintakoemateriaalin käyttö. Vaikka maksuttoman kirjallisuuden saatavuutta arvostetaan, osa hakijoista kokee sähköisen kirjallisuuden melko hankalaksi käyttää.

Sähköinen valintakoe

Vastaajat antoivat mielipiteensä myös sähköisestä valintakokeesta. Lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että sähköisen kokeen vastausaika oli riittämätön. 58% vastasi että muistamisen lisäksi kokeessa tarvittiin ymmärrystä, ja 45% vastasi että monivalintakysymykset vaativat laajojen kokonaisuuksien ymmärtämistä. Kuitenkin jopa 73% oli sitä mieltä, että osa kysymyksistä oli liian helppoja, missä mahdollisesti näkyy se että hakijat eivät ylipäänsä pidä monivalintaa yhtä hyvänä osaamisen mittarina kuin esseekysymyksiä.

Vastaajat antoivat myös sanallista palautetta sähköisestä valintakokeesta ja valintakokeesta yleensä. Palautetta antoi 169 vastaajaa, ja palaute on suurelta osin kritiikkiä liittyen vastausaikaan.

Esimerkkejä alla:

-Sähköinen valintakoe mittasi hakijoiden nopeutta kohtuuttoman paljon. Koe ei mielestäni onnistunut mittaamaan hakijalta sellaisia ominaisuuksia, joita oikeustieteiden opiskelu ja soveltaminen vaatii. Koe asetti minut eriarvoiseen asemaan hitaan lukunopeuteni vuoksi, sillä en ehtinyt lukemaan läheskään kaikkia tehtäviä. Mielestäni kokeen aikapaine ei ollut tarkoituksenmukainen. Koen tullee kohdelluksi epäreilusti.

-Aikaa oli aivan liian vähän. Aika ei riittänyt tehtävänantojen ja vastausvaihtoehtojen lukemiseen.

-Ajatus oli hyvä ja kysymykset sinällään hyviä, varmasti eroja syntyy. Tosin olisi hienoa, jos erot syntyisivät aidosti hakijan osaamisen kautta, ei sillä kuka huijaa eniten.

-Koin että aikaa oli ihan liian vähän, ymmärrän tietty että tällä juuri pyrittiin kitkemään vilppiä kokeessa.

Toisen vaiheen valintakoe

Vastaajat antoivat palautetta myös toisen vaiheen fyysisestä valintakokeesta. Toinen vaihe sai vastaajilta jonkin verran parempaa palautetta kuin ensimmäinen vaihe. Vastaajista noin puolet oli osallistunut toisen vaiheen valintakokeeseen, eli vastaajia tämän kategorian kysymyksiin oli noin sata.

2. vaiheen valintakokeessa enemmistö vastaajista koki, että aikaa vastaamiseen oli annettu riittävästi (toisin kuin sähköisessä kokeessa). Enemmistö oli myös tyytyväinen koejärjestelyihin, ja selvästi soveltavista esseekysymyksistä pitävät hakijat arvioivat kokeen myös kysymysten osalta haastavammaksi.

Vastaajat antoivat avointa palautetta myös toisen vaiheen valintakokeesta. Sanallisia vastauksia antoi 52 vastaajaa.

Esimerkkejä alla:

-Tehtävät monipuolisia ja kokonaisuudessaan onnistuneita. Kysyttiin olennaisia asioita eikä turhaa nippelitietoa.

- Mikään ei jäänyt epäselväksi, aikaa ja energiaa ei kulunut sen arvailemiseen, mitä tehtävässä on tarkoitettu osoittaa. Minusta kaikki oli hyvin selvää ja yksiselitteistä.

-Monivalinnat olisi voinu jättää pois, nimittäin ne ei kerro osaamisesta oikein mitään ja niitä hakattiin tarpeeks jo ensimmäisessä vaiheessa.

- Mielestäni esseet ja sovellustehtävä olivat laadullisesti hyviä ja todennäköisesti riittävän erottelevia. Esim. soveltelu oli hyvin rajattu tehtävä [...]. Monivalinnoissa on petraamista. Tehtävätyyppi ei sellaisenaan minusta edusta nykypäivän vaatimuksia, mutta lisäksi monivalinnoissa on tasoeroja keskenään ja jotkut ovat suorastaan törkeitä pikkutarkkuudessaan.

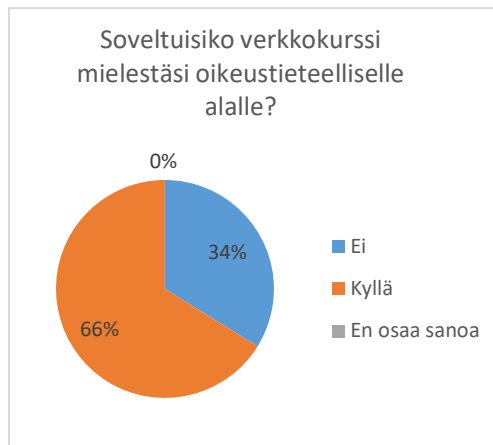
Valintakokeen kehittäminen

Valintakokeen kehittämisestä kysyttiin vastaajien mielipidettä. Yli puolet vastaajista toivovat enemmän kokonaisuusien ymmärtämistä vaativia tehtäviä. Myös aikaisemmista vastauksista on nähtävissä, että hakijat arvostavat soveltavia tehtäviä valintakokeessa. Valintakokeen pituus ei tunnu haittaavan hakijoita: tänäkin vuonna enemmistö ottaisi mieluummin pidemmän valintakokeen. Kuten aikaisemminkin, lähes kukaan ei puoltanut valintakokeen korvaamista todistusvalinnalla.

Hakijoilta tiedusteltiin kiinnostaisiko tai olisiko ennen valintakoetta kiinnostanut tutustumiskurssi oikeustieteen opintoihin. Kuten vuonna 2019, enemmistö vastaajista olisi ollut kiinnostunut tutustumiskurssista (75%).

Vastaajilta tiedusteltiin myös mielipidettä verkossa suoritettavasta oikeustieteen kurssista, jonka kautta olisi mahdollista hakea oikeustieteelliselle alalle. Tällainen on jo käytössä mm. tietojenkäsittelytieteissä. 66% vastaajista oli sitä mieltä, että verkkokurssi voisi soveltua hakutapana oikeustieteelliselle alalle.

73 vastaajaa jätti avointa palautetta kohdassa ”jos haluat antaa vielä muuta palautetta, kirjoita se tähän”. Palaute koostuu enimmäkseen kritiikistä todistusvalintaa kohtaan, toiveista avoimen väylän laajentamiselle, sekä kommentteista liittyen kevään poikkeusjärjestelyihin.

Esimerkkejä alla:

-Avoimen väylän paikkoja seuraaviin hakuihin lisää, sekä enemmän myös väyläopintoihin soveltuvia kursseja avoimeen yliopistoon.

-Valintakoemenettely täytyy säilyttää. Kaikkia ei saa ottaa sisään todistusvalinnan kautta.

-Ei missään nimessä saa lisätä todistusvalintaa. Oikeustieteen valintakoe on aika armoton, mutta se mittaa hyvin, kuka on motivoitunut.

- Hakijoita tulisi infota enemmän läpi kevään.

- Mielestäni avoimen väylää tulisi laajentaa. Todistusvalinta ei ole mielestäni oikea tapa valita oikeustieteen opiskelijoita.

-Sähköinen koe ei toimi, ainakaan näillä aikarajoilla.

-Kiitos, että järjestitte valintakokeet, vaikka vaihtoehtona olisi voinut olla pelkkä todistusvalinta. Koronan vuoksi ei ole varmasti ollut helppoa järjestää lyhyellä aikataululla erilaisia valintakokeita.